

Utvrzení dluhu

- NOZ rozlišuje **zajištění dluhu** (zástavou, ručením, bankovní zárukou, zajišťovacím převodem a dohodou o srážkách ze mzdy, zadržovací právo) x
- **Utvrzení dluhu - posílení** (smluvní pokutou a uznáním dluhu)
- Rozlišení plyne z toho, že některé instrumenty posilují postavení věřitele jeho pohledávku skutečně zajišťují v pravém slova smyslu, protože zde existuje závazek jiné osoby ve prospěch věřitele anebo byla věřiteli poskytnuta přiměřená majetková hodnota. X Naproti tomu sml. pokuta a uznání dluhu pohledávku věřitele hospodářsky nezajišťují (věřitel i nadále má postih pouze vůči majetku dlužníka, a to ve stejném pořadí jako dlužníkovi ostatní věřitelé tzn, nezajištění), ačkoli mu poskytují jiné významné výhody

I. Smluvní pokuta § 2048 - 52

- **Pojem** – upozorňuje dlužníka na význam splnění zajištěné smluvené povinnosti – **konvenční pokuta x penále** – pokuta za porušení zákonné povinnosti
- **Funkce zajišťovací ve smyslu motivačního faktoru**; ekonomický a psychologický tlak na dlužníka
- Požaduje-li zákon, aby dlužník poskytl věřiteli dodatečné zajištění (např. § 140 odst. 1) nemůže jím být SP
- Rovněž při započítání plnění dlužníka na jeho dluhy vůči věřiteli, má-li dva dluhy s tím, že jeden je zajištěn ručitelským prohlášením a druhý SP, pak neurčí-li dlužník jinak – podle § 1933 se plnění dlužníka započte na dluh toliko utvrzený SP
- **Funkce sankční, preventivní a reparační** (paušalizovaná náhrada škody)

1) Účel sml. pokuty

- **NS 28 Cdo 2720/2011** – Účelem smluvní pokuty je **sankcionovat** tu smluvní stranu, jež neplní své povinnosti, vést ji k řádnému plnění závazků a poskytovat náhradu straně porušením smlouvy poškozené. Je-li tedy ujednání
- o SP zařazeno do smlouvy, lze z logiky věci usuzovat, že bylo vůlí smluvních stran za pomoci tohoto institutu postihnout pochybení jedné smluvní strany, a zajistit tak splnění smluveného závazku

2) Akcesorická povaha SP

- SP utvrzuje splnění povinnosti. SP má povahu vedlejšího (akcesorického) závazku, vedlejší doložky. Dohoda o SP je existenčně vázaná na existenci utvrzeného dluhu a naopak existence hlavního utvrzeného dluhu není existenčně závislá na SP (NS 26 Odo 1100/2006)
- Dovolá-li se oprávněná osoba relativní neplatnosti utvrzeného dluhu, nastane neplatnost i dohody o SP.

Akcesorická povaha SP

- **NS 33 Cdo 2632/2010** – SP má stejně jako úroky z prodlení a poplatky z prodlení, akcesorickou povahu. Znamená to, že bez existence hlavního (zajišťovaného) závazku nemůže platně vzniknout vedlejší (zajišťovací) závazek z dohody o SP. Zásadně platí, že při zániku hlavního závazku se nelze úspěšně domáhat SP. SP ale není na rozdíl od úroků z prodlení příslušenstvím pohledávky ani opětujícím se plněním, nýbrž **samostatným majetkovým nárokem**. Dojde-li ke zrušení smlouvy odstoupením, zaniká sice hlavní závazek (tj. práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy), jakož i vedlejší závazek sloužící k jeho zajištění, nezaniká však nárok na SP, pokud vznikl ještě před **odstoupením od smlouvy** na základě porušení smluvní povinnosti, který již nemá ve vztahu k zajištěnému závazku akcesorickou povahu a na jehož existenci nemá zánik zajištěného závazku vliv.
- Nové částky po okamžiku účinku odstoupení nevznikají. Nyní § **2005 odst. 2**

Nemožnost přiznání SP rozhodnutím soudu do budoucna

- **NS 23 Cdo 4544/2007, R 80/70**
- Přestože lze SP sjednat procentní sazbou za každý den prodlení, nejedná se o opětuující se plnění. Soud proto nemůže rozsudkem přiznat žalobci právo na zaplacení SP procentní částkou do zaplacení

Nárok na zaplacení SP

- **NS 23 Cdo 4799/2010, R 127/2011**
- Žalobce má nárok na zaplacení SP uplatněné žalobou v procentní výši zajištěné pohledávky za každý den prodlení od určitého dne do zaplacení ve výši splatné ke dni, kdy soud o žalobě rozhodne.
- Žaloba na zaplacení SP může uspět pouze pokud ke dni rozhodnutí soud – právo na zaplacení SP vzniklo a stalo se splatným.
- **NS 33 Cdo 105/2003** Splatnost SP nastává až poté, kdy je povinný vyzván k její úhradě. Teprve poté se může dostat do prodlení

Splatnost SP

- Splatnost SP zákon výslovně neupravuje. Přednost má dohoda stran. Neuplatní-li ji platí § **1958** – věřitel bude moci požadovat plnění ihned po porušení utvrzované povinnosti a dlužník bude povinen plnit bez zbytečného odkladu poté, co byl věřitelem o plnění požádán. Po marném uplynutí sjednané či stanovené lhůty nastávají účinky prodlení § 1968 a násl.

Materiální vykonatelnost

nesprávný výrok ukládající zaplacení SP

- **R 13/2015** rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Královém sp. zn. 23 Co 188/2014, přijato kolegiem 14.1.2015 Rozhodčí nález, který ve svém výroku ukládá povinnost zaplatit SP s určením částky v procentuální výši od konkrétního data do zaplacení jistiny **je materiálně vykonatelný**.
- **X** dříve **několikrát judikoval NS- např. 20 Cdo 4656/2008** z 26.11.2010–Rozhodčí nález, který ve svém výroku ukládá povinnost zaplatit SP za každý další (po právní moci rozhodčího nálezu) započatý měsíc prodlení do zaplacení jistiny, **není materiálně vykonatelný**.

Rozhodnutí platebním rozkazem o žalobě s několika uplatněnými nároky

- **NS 23 Cdo 4311/2011**
- Je-li žalobou uplatněno více nároků (např. na zaplacení zajišťované povinnosti a SP) a neumožňují skutková tvrzení v žalobě učinit závěr, že z nich vyplývají všechny nároky, nelze platebním rozkazem rozhodnout pouze o nárocích některých. Za této situace nelze proto vydat ani kvalifikovanou výzvu k vyjádření podle § 114b odst. 1 o. s.ř. s platebním rozkazem spojenou. Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, lze však o těchto nárocích, které jsou projednatelné samostatně, vydat podle § 114b osoř výzvu k vyjádření samostatně. O těchto nárocích pak může nastat fikce uznání § 114b odst. 5 os.sř. Vůči každému nároku samostatně – předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání § 153a odst. 3 o. s. ř. se posuzují ke každému nároku samostatně.

SP je samostatným majetkovým právem

- § 1313 Je-li hlavní dluh zajištěn zástavním právem, vztahuje se zajištění pouze na jeho příslušenství a nikoliv na SP, pokud to není výslovně ujednáno (shodně **NS 31 Cdo 19776/2007**)
- § 1896 nelze při částečném postoupení pohledávky nebo při postoupení smlouvy několika postupníkům zkrátiti práva postoupené strany z vedlejších doložek ve smlouvě, mezi něž se řadí i smluvní pokuta.
- **NS 32 Odo 469/2005** Pohledávka, která je zajištěna SP, přechází na postupníka včetně práva na SP bez ohledu na to, zda toto právo spojené s pohledávkou bylo v době postoupení pohledávky již splatné nebo dosud nesplacené, není rozhodné, že jde o právo samostatně uplatnitelné, pokud není výslovně sjednáno jinak. (nyní § 1880 odst. 1)

SP – samostatný nárok

- **NS 32 Cdo 1055/2005** – Vzniklo-li věřiteli právo na SP v důsledku porušení povinnosti uzavřít budoucí smlouvu s tím, že tato povinnost poté, co právo na SP věřiteli vzniklo, zanikla z důvodu nemožnosti plnění, má věřitel právo na zaplacení již vzniklé SP

SP – samostatný nárok

- **NS 21 Cdo 3477/2006** Jelikož je SP, na kterou již vzniklo
- právo samostatným nárokem, **nevylučuje promlčení práva zajištěného SP**, jehož se dlužník dovolal, aby se věřitel úspěšně domohl **přiznání SP vzniklé před promlčením zajištěného práva**. Odlišná situace však nastává v případě, že právo na SP vzniklo až po promlčení utvrzeného dluhu. Dojde-li totiž k promlčení utvrzeného dluhu, stává se nevymahatelnou i SP, na níž vzniklo právo po promlčení utvrzeného dluhu. Bude-li u soudu vznesena námitka promlčení soud žalobu zamítne. **NS 32 Cdo 2480/2007**
- U práva na zaplacení SP sjednané procentní sazbou ze stanovené částky za každý den prodlení počíná promlčecí lhůta v obch. závazkových vztazích běžet vždy dnem, za který věřiteli vzniklo právo na SP. **NS R 36/2003**

Vztah SP k úrokům z prodlení

- Vznik práva na zaplacení SP nemá vliv na případné právo věřitele na zaplacení úroků z prodlení. **Věřitel může vedle SP požadovat i úrok z prodlení.** Úrok z prodlení je zákonný důsledek prodlení s peněžitým plněním § 1970, je příslušenstvím pohledávky a svou povahou je opětujícím se plněním (NS Cpj 202/2005) x **SP** – utvrzení dluhu, samostatný nárok na základě smluvního ujednání.
- **NS 23 Cdo 2869 + 2924/2009** Při posouzení, zda sjednaná výše úroků z prodlení je sjednaná v rozporu s dobrými mravy, se nepřihlíží ke sjednané SP mezi stranami. Naopak při posouzení přiměřenosti výše SP se přihlíží i ke sjednané výši úroků z prodlení.
- **NS 23Cdo 1599/2010** Souběh SP a úroků z prodlení lze dohodou stran vyloučit.

Vztah SP k náhradě škody

- SP je **paušalizovanou náhradou škody** a vylučuje tudíž právo věřitele požadovat náhradu škody vzniklé porušením smluvené povinnosti smluvní pokutou utvrzené (§ 2050 dispozitiv. ust.- dohoda - např. souběh či úhrada škody převyšující SP).
- Nevznikne-li škoda nemá to vliv na povinnost zaplatit SP. Uplatňování nároku na zaplacení SP nepředpokládá provedení důkazu, že žalobci skutečně škoda vznikla. Výše škody, resp, že škoda nevznikla, však může mít vliv na případné snížení SP na základě moderačního práva (§ 2051)

Vztah SP a škody

- **NS 32 Odo 631/2002**
- **Výše škody** vzniklé do doby soudního rozhodnutí porušením smluví povinnosti, na kterou se vztahuje SP, není kritériem pro snížení SP, nýbrž **hranicí, pod kterou nelze pokutu snížit.**
- Poruší-li však strana povinnost ze smlouvy, je **povinna nahradit škodu** druhé smluvní straně, ale i **osobě, jejímuž zájmu mělo splnění sjednané povinnosti (utvrzeného dluhu) zjevně sloužit** (§ 2913 odst. 1). Jelikož tato třetí osoba není smluvní stranou, pak § 2050 nijak nelimituje povinnost dlužníka k náhradě škody způsobené za podmínek § 2913 třetí osobě.

Vztah SP a náhrady škody

- Již dříve se v teorii vyskytoval názor, že **limitačnímu působení SP** v případě úmyslného porušení povinnosti by neměl být dán obecně prostor (Šilhán) Obč zák. tyto tendence posiluje:
- **§ 2898 - Nepřihlíží se k ujednáním, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě škody způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy.** V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.
- Ust. § 2898 je třeba aplikovat i na ujednání o smluvní pokutě, jehož účelem je vyloučit či omezit povinnost k náhradě újmy v rozporu se stanovenými zákazy.

Hrubá nedbalost

- **23 Cdo 2702/2012 R-březen** Za zavinění rovnocenné úmyslu podle práva České republiky je pro účely ustanovení článku 29 odst. 1 a článku 32 odst. 1 Úmluvy CMR třeba považovat hrubou nedbalost.
- **Hrubá nedbalost je nedbalost nejvyšší intenzity, jež svědčí o lehkomyšlném přístupu škůdce k plnění svých povinností, kdy je zanedbán požadavek náležité opatrnosti takovým způsobem, že to svědčí o zřejmé bezohlednosti škůdce k zájmům jiných osob.**

3) Ujednání o SP

- Pro platnost ujednání o SP se **nevyžaduje písemná forma**
- Limitem mohou být nicméně ustanovení o spotřebitelských a adhézních smlouvách ÚS i. ÚS 3512/11 – V rámci spotř. Smluv ujednání zakládající SP zásadně nemohou být součástí tzv. všeobec. obch. podmínek, nýbrž toliko spotř. Smlouvy samotné (listiny, na níž spotřebitel připojuje svůj podpis).
- Podmínkou určitosti je **určení povinnosti, na jejíž porušení je SP vázána. Nelze-li pro neurčitost ujednání o SP zjistit jeho obsah, půjde o zdánlivé práv. jednání § 554**
- **NS 20 Cdo 2737/2004** - Má-li ujednání o SP formu notářského zápisu, je titulem k případné exekuci na majetek dlužníka (§ 71a až 71c not. řádu)
- **NS 33 Odo96/2001 S** pokutou lze zajišťovat jakoukoliv právní (smluví nebo zákonnou) povinnost, která se může týkat peněžitého nebo jiného plnění.
- § 2048 připouští existenci tzv. **nepeněžité SP. SP musí být výslovně určena** (např. v tunách uhlí) **nebo musí toto ujednání obsahovat způsob, jak se výše určí.**

Pozor na konstrukci sazby z plnění části povinnosti

- **NS 33 Cdo 1272/2009** – ujednání ...jestliže objednatel nezaplatí fakturovanou částku ve lhůtě splatnosti, může zhotovitel objednatele penalizovat 0,3% z fakturované částky za každý den prodlení. Ns bez výkladových pravidel dovodil: Lze-li SP sjednat jen pro porušení povinnosti, může žalobkyně požadovat SP pouze ze skutečně dlužné částky, nikoliv z částky vyčíslené fakturou bez ohledu na to, že její podstatná část byla zaplacená ve lhůtě splatnosti.
- X
- **NS 23 Cdo 1462/2008** – **základem pro výpočet** výše úroků z prodlení nemusí být pouze výše částky, s jejímž splacením je dlužník v prodlení, ale i jiná částka, jak tomu bylo v daném případě. Nepřiměřenost sjednané výše by se posuzovala zda není v rozporu s dobrými mravy

Pozor na konstrukci sazby z plnění části povinnosti

- **NS 32 Odo 1085/2006** sml ujednání v případě pozdní úhrady fa zaplat´SP ve výši 0,1% za každý den prodlení
- Dovolací soud za použití výkladových pravidel dospěl k závěru, že základem pro výpočet SP je fakturovaná částka a v případě zaplacení části fakturované částky je základem tato část.
- X
- **NS 32Odo 2887/2007** stejná formulace Výklad k tíži strany, která jako první v jednání tohoto výrazu použila.

Určitost ujednání o SP

- **NS 23 Cdo 4281/2011** Smyslem a účelem SP je zajištění splnění povinností, jež jsou obsahem závazků. Nezbytnou součástí ujednání o SP je zcela přesné a určité označení povinností, při jejímž nesplnění vznikne právo na SP. Není-li určena konkrétní povinnost zajištěná SP, nelze tak posoudit její přiměřenost k porušení dané povinnosti, neboť rozhodná je doba sjednání dohody o SP, a nikoliv až následně při porušení konkrétní povinnosti. Z tohoto důvodu sjednání výše SP při porušení jakékoliv smluvní povinnosti je neurčité a tudíž neplatné podle § 37 obč. zák.

Určitost ujednání o SP

- **NS 2 Odon 90/1997** –Má-li se SP podle ujednání stran vztahovat na „hrubé porušení smluvního vztahu“ nelze z těchto slov bez dalšího vyvodit, které konkrétní povinnosti ze smluvního vztahu, popřípadě jejich určitý soubor, mají být zajištěny SP. Ujednání je neplatné pro neurčitost.
- **NS 32 Cdo 493/2011** –Dohodly-li se účastníci v souzené věci ve smlouvě o výhradním zprostředkování, že SP se bude vztahovat na „porušení jakéhokoliv závazku zájemce vyplývajícího mu ze smlouvy“, nezanechává takto vyjádřený projev vůle žádné nejasnosti. Požadavek určitosti vymezením zajišťované povinnosti je naplněn i v situaci, je-li SP sjednána pro případ porušení **povinností tvořících ucelený a identifikovatelný soubor**, aniž by bylo případné porušení jednotlivých povinností ve smlouvě konkretizováno.

Určitost SP

- **NS 32 Cdo 355/2010** Otázku, zda lze sjednané penále vykládat jako SP či smluvní úroky z prodlení, nelze řešit judikatorně jednou provždy a pro všechny případy, neboť okolnosti rozhodné pro výklad projevu vůle se v jednotlivých případech odlišují.
- **NS 32 Cdo 2926/2007** Nazvali-li účastníci zajišťující institut v podobě smluvní penále, které obch. zák. nezná, je namíste smluvní ujednání posoudit tak, že se projev vůle vyloží podle úmyslu jednající osoby, jestliže tento úmysl byl straně, které je projev určen znám nebo ji musel být znám – výkladová pravidla - zde jako SP

SP vázaná na vydání kolaudačního rozhodnutí

- **NS 33 Odo 128/2006**
- Ujednání o SP je neplatné, jestliže SP byla sjednána pro pro případ, že nebude vydáno kolaudační rozhodnutí, přičemž žalované (zhotoviteli) taková povinnost vzniknou ze smlouvy o dílo nemohla. Kolaudační rozhodnutí je správním aktem a jeho vydání nelze ztotožňovat, příp. zaměňovat se závazkem provést rekonstrukci nemovitosti.

SP – ujednání o propadnutí rezervačního poplatku

- **NS 33 Odo 744/2006**
- Ujednání „o složení zálohy na rezervační poplatek na (budoucí) převod členských práv a povinností spojených s nájmem družstevního bytu!, že v případě, že ze strany nabyvatele nedojde k realizaci převodu, bude celá výše zálohy na rezervační poplatek započtena ve prospěch zajišťovatele jako náhrada škody a ušlého zisku, je ujednáním o SP.

Vázání SP na odstoupení od smlouvy

- Nejvyšší soud v ustálené rozhodovací praxi vycházel ze závěru: **NS 33 Cdo 4025/2011** – Jestliže podle smluvního ujednání v okamžiku porušení smluvní povinnosti ještě nevzniklo, nýbrž toto právo bylo kumulativně spojeno až s následným odstoupením od smlouvy (byť pro porušení povinností druhé smluví strany), je takové ujednání o SP absolutně neplatné pro rozpor se zákonem. Totéž u vypovězení smlouvy (NS 32 Cdo 4469/2010, 33 Odo 111/2004, ÚS sp. zn. IV ÚS 276/1999)
- 3 Cdon 1398/96 -§ 544 odst. 1 obč. zák je kogentní povahy. Odstoupení od smlouvy není porušením smluvní povinnosti, nýbrž výkon práva.
- **NS 23 Cdo 2575/2010**- SP lze sjednat vždy jako nepodmíněnou ; nelze kumulativně.....

Vázání SP na odstoupení od smlouvy

- Podle důvodové zprávy a čl. Ivan Barabáš, Jakub Dohnal... to možné je.
- ? V posuzovaném případě lze s výkladem projevu vůle účastníků dovodit +princip autonomie vůle § 2 odst. 3 obč. zák., + čl. 2 odst. 4 Ústavy, čl. 1 odst. 3 Listiny, co není zakázáno je dovoleno, že v případě porušení povinnosti zaplatí dlužník SP za předpokladu, že si, což je možné, strany sjednaly zánik zajištěné povinnosti, a to na základě odstoupení od smlouvy věřitelem. Pouze za tohoto předpokladu má věřitel právo na zaplacení SP. Nyní § 1968 – odstupné je **dispozitivní** ustanovení - tudíž je možné sjednat **obrácené odstupné – v případě odstoupení věřitele zaplatí dlužník sjednanou částku, nebo jako ujednání nepojmenované smluvní klauzule**. Judikatura neodůvodněný zásah veřejné moci do soukromého života

Strany smluvního ujednání o SP

- **Prvorepubliková literatura:**
- **Též ve prospěch třetího** – oprávněná je 3 osoba
- **Též za třetího** – nepravá SP
- **X**
- **NS 33 Cdo 498/2009** – Smluvní pokutu mohou sjednat pouze osoby v postavení věřitel – dlužník hlavního závazkového vztahu. V posuzovaném případě se jednalo o SP ve prospěch třetího
- Shodně **NS 32 Odo 266/2003** x
- Obráceně **NS 25 Odo 186/2000**- rozhodnutí má formu usnesení – SP lze sjednat i s třetí osobou jako dlužníkem SP

Objektivní (absolutní) povaha SP

- Platí obecné pravidlo:
- vznik povinnost uhradit SP bez ohledu na zavinění, tj. bez ohledu na okolnosti a příčiny, které vedly k porušení povinnosti. Stejně tak nemají vliv na vznik povinnosti uhradit SP objektivní a nepředvídatelné překážky (liberační důvody).
- Dispozitiv. práv. úprava

Důsledky SP

- **Zaplacení SP nemá vliv na trvání hlavního závazku,** resp. povinnosti splnit utvrzený dluh. K původnímu dluhu přistoupil přistupuje další dluh na SP- § 2049 je dispozitivní. x
- Toto ujednání je třeba odlišovat od ujednání o **odstupném**, které lze sjednat podle § 1992 a které je důvodem zániku závazku bez porušení povinnosti. Proto zanikne i hlavní závazek zaplacením sjednaného odstupného, aniž by došlo k porušení SP zajištěných povinností, nárok na SP nevznikne.

4) Snížení (moderace) SP soudem

- § 2051 – **Soud** může nepřiměřeně vysokou SP **na návrh dlužníka snížit** s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením povinnosti, na kterou se vztahuje SP. K náhradě škody vzniklé později, je poškozený oprávněn do výše SP.
- **NS 32 Odo 1007/2006 , NS 23 Cdo 3789/2011** - po zániku práva na zaplacení SP nemůže soud rozhodnout o jejím snížení podle § 301 obch. zák. To obecně platí i pro případ, kdy SP zanikne **započtením (jednostranným)**. Možnost soudu moderovat výši SP tak zanikla, aniž by mohl ten, kdo je povinen zaplatit SP toto ovlivnit. Ve výjimečných případech by mohly okolnosti případu vyvolat otázku, zda věřitel ze SP nezneužil tento institut, zda jej nevyužil, aby zmařil možnost dlužníka domáhat se snížení zjevně nepřiměřené výše SP- naplnění skutkové podstaty – zjevné zneužití subjektivního práva § 8. Resp. postup podle § 586, který umožňuje osobě povinné namítnout neplatnost započtení, lze-li prokázat, že toto práv. jednání oprávněného se přičí dobrým mravům

Moderace SP

- **Rozhodnutí** soudu o snížení SP má **konstitutivní charakter**, neboť v jeho důsledku nárok věřitele na SP v rozsahu snížení zaniká. (**NS 32 Odo 1007/2006**)
- Ustanovení je **kogentní**.
- Rozhodnutí o tom, zda SP je nepřiměřená, je věcí volného uvážení soudu založeného na posuzování konkrétního případu. Soud bude vycházet s funkce SP a účelu moder. práva.
- **NS 33 Odo 236/2005** – Přiměřenost sjednané výše SP je třeba posoudit s přihlédnutím k celkovým okolnostem úkonu, jeho pohnuty a účelu, který sledoval. V úvahu je třeba vzít výši zajištěné částky. (vzájemný poměr).

Moderace

- **NS 29 Odo 1105/2003** – Uplatnění moderačního práva není závislé jen na mechanickém posouzení výše SP. Určující význam mají vždy **důvody**, které ke sjednání SP vedly **a okolnosti, které ujednání provázely**. Dluhy pro některé smluvní strany nevýznamné mohou být jinými smluvními partnery považovány za důležité, stejně tak sjednaná různá výše SP může být posuzována odlišně různými sml.partnery.
- Není proto rozhodné výše SP ve vztahu k jiným obchodním vztahům, nýbrž **a jedině ve vztahu k okolnostem konkrétního případu** – **NS 23 Cdo 485/2009**
- **Dodnes nesprávný mýtus i v judikatuře NS, že nejvyšší sjednaná SP je maximálně 0,5% z dlužné částky (Např. NS 33 Cdo 810/2006, 29 Cdo 1583/2000, NS 33 Odo 447/2005).** Obráceně NS dovodil, že SP není nepřiměřeně vysoká ve výši 1% denně z dlužné částky (21 Cdo 4956/2007, 28 Cdo 3113/2007) Naopak 29 Cdo 3667/2010 konstatoval v souvislosti s konkrétními okolnostmi 0,1% denně SP za nepřiměřeně vysokou.

Moderace

- Úvahy o nepřiměřenosti SP se mohou logicky upínat **pouze k okolnostem, které byly dány v okamžiku sjednání SP**. Nepřiměřenost nelze zkoumat prizmatem skutečností, které nastaly až poté, co byla SP sjednána. Není proto rozhodující z jakého důvodu byl dlužník v prodlení s plněním utvrzeného dluhu, popř. nejsou rozhodující okolnosti či skutečnosti ovlivňující dobu trvání prodlení. Tím není dotčena možnost nepřiznat právo na zaplacení SP z důvodu, že by to bylo v rozporu s dobrými mravy. **NS 23 Cdo 2192/2009**

Moderace SP soudem

- **NS 31 Cdo 2707/2007** - Nepřiměřeně vysoká SP **nemůže** z důvodu své nepřiměřené výše **zakládat neplatnost** příslušného ujednání o SP z důvodu porušení dobrých mravů, nýbrž může být pouze důvodem toliko k použití moderačního práva soudem.
- Na druhou stranu nelze vyloučit, aby bylo ujednání o SP posouzeno jako rozporné s dobrými mravy v případě, že by zde byly okolnosti, za kterých byla SP sjednána, v rozporu s DM. Např. nepřiměřeně sjednanou nízkou SP.
- **NS 29 Cdo 1734/2012** –Moderovat lze pouze výslednou částku SP, nikoli vlastní způsob jejího určení (např. procentuální sazbu určující SP)

Moderace

- **NS 32 Cdo 2926/2007** – Na nepřiměřenost SP nelze usuzovat z její celkové výše, je-li důsledkem dlouhodobého prodlení a s tím spojeným navyšováním o jinak přiměřenou „**denní sazbu**“.
- **NS 23 Cdo 1728/2010** – Není správné, pokud zásada smluví volnosti je podřízena zásadě rovnosti smluv. stran, jejímž projevem by měla být i **vyváženost smlouvy**, jde-li o práva a povinnosti stran. Při úvaze o rozsahu snížení SP na polovinu nelze vyjít jen z nerovného postavení účastníků ohledně SP, která byla podle soudu sjednána v daném obchodním styku pouze ve prospěch žalované.

Moderace

- **NS 29 Cdo 2869/2011** Jeví-li se s ohledem na všechny okolnosti pohledávka na zaplacení smluvní pokuty jako oprávněná, nejedná likvidátor společnosti s ručením omezeným zpravidla v rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře, rozhodne-li se ji dobrovolně zaplatit, a nepodstupuje –li riziko, že soud k moderaci smluvní pokuty v případném soudním sporu nepřistoupí.

Výkon práva na zaplacení SP v rozporu s poctivým obch. stykem

- **NS 23 Cdo 3888/2012** Požadavek objednatele, aby zhotovitel plnil řádně, včetně uspokojení práva objednatele z odpovědnosti za vady, která nebrání užívání díla (odlišná tloušťka dlažby), není v rozporu se zásadami poctivého obch. styku.
- Jestliže dojde ke včasnému a řádnému uplatnění práva z odpovědnosti za vady objednatelem (sleva z ceny díla) a zhotovitel neuspokojí požadavek objednatele, který není v rozporu se zásadami poctivého obchod. styku, pak objednateli vzniká nárok na zaplacení sjednané SP za porušení povinnosti zhotovitele dokončit řádně dílo ve sjednaném termínu.

Výkon práva na zaplacení SP v rozporu s poctivým obch. stykem

NS 29 Odo 1204/2006 – Výkon práva, jímž je uplatněna SP, kterou mělo být sankcionováno to, že na dlužníka bude do určité doby podán návrh na prohlášení konkursu, je v rozporu s dobrými mravy, jestliže návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka v této době podal věřitel, který uplatňuje smluvní pokutu.

Ust.o SP se použijí na pokutu stanovenou pro porušení sml. povinnosti zákonem

- Ustanovení se vztahuje na pokutu (například „přirážku“), kterou nesjednávají strany ve smlouvě, ale kterou pro porušení smluvní povinnosti stanoví zákon. Předpokladem vzniku práva na zaplacení penále je **smlouva**.
- Penále ve výši 10% ceny zájezdu stanoví např. § 2535 odst. 1 jako důsledek zrušení zájezdu pořadatelem ve lhůtě kratší než 20 dnů před jeho zahájením.
- § 2050 odchylně práva zákazníka na penále a na náhradu škody – liberační důvody.
- Možnost moderace soudem
- Dále zák. 266/1994 Sb., o drahách ;§ 37

II. Uznání dluhu § 2053-4

- Věřitel si vylepšuje svoji pozici, zejména pro případ vymáhání právní cestou. **Posílení procesní pozice věřitele ve sporu. Jde o dispozici** v právním poměru, na zavazovací důvod.
- Uznání je právem dlužníka. Dlužník může svůj dluh uznat: (v plné výši nebo částečně)
- - a) **výslovně** b) **konkludentně**
- **NS 29 Odo 522/2001** uznat lze pouze **dluh** ve smyslu nároku věřitele, nikoliv např. podmínku, či lhůtu k jeho splnění
- **NS 32 Odo 228/2003**-Je třeba odlišovat uznání dluhu od vlastního dluhu ze smlouvy – písemný příslib dlužníka vrátit v určitém termínu zapůjčené peníze – závazek ze smlouvy o zápůjčce.

A) Prohlášení o uznání dluhu

- Jednostranné právní jednání dlužníka v písemné formě adresované věřiteli, jímž činí výslovné uznávací prohlášení směřující k potvrzení existence dluhu, včetně jeho důvodu a výše.
- **Náležitosti prohlášení**
- **Musí být zřejmé (objektivně zjistitelné): kdo a vůči komu směřuje (označení dlužníka a věřitele), jaký peněžitý či nepeněžitý dluh dlužník uznává a jaká je jeho výše a důvod.** (obligatorně kauzální jednání).

Identifikace dluhu

- **NS 23 Cdo 16/2010** –Uznání dluhu musí být učiněno **bez jakýchkoliv výhrad**. Proto též návrh plnění dlužníka, který je podmíněn jednáním ze se strany věřitele, není možné za uznání dluhu považovat.
- **NS 32 Odo 1251/2006, 29 Cdo 1975/2010** – Závěr, že byl uznán určitý závazek musí mít podklad v písemném prohlášení, **nelze jej dovozovat z toho, že účastníkům muselo být známo**, jaký závazek dlužník uznává.
- **NS 32 Odo 376/2003** – Uznává-li dlužník více dluhů, musí nepochybně určit, které jednotlivé dluhy (výše, důvod) uznává.

Identifikace dluhu

- **NS 32 Cdo 3851/2007** – Uznávaný dluh **nesmí být zaměnitelný s jiným**. Právní důvod (a jeho výše) nemusí být identifikován přímo v uznávacím projevu; postačí, bude-li zřejmé, který dluh je dlužníkem utvrzován. Např. odkazem na listinu, fakturu, objednávku, ve které je právní důvod dluhu určen. Rovněž odkaze, na žalobní návrh či upomínku
- Listiny, na něž je odkazováno, však musí být vzájemně bezrozporné.

Identifikace dluhu

- **NS 32 Cdo 3275/2007** - Závěr o uznání dluhu musí mít podklad v písemném prohlášení dlužníka, v jeho projevu vůle; **pouhé odsouhlasení údajů obsažených ve faktuře** (bez nějakého dalšího případného textu, z něhož by bylo možno dovodit vyjádření vůle dlužníka směřující k uznání dluhu) **nelze** vykládat jako projev vůle, jímž dlužník svůj dluh uznává. Listina dlužníka obsahující pouze seznam faktur, zasláná věřiteli jako informace o tom, že dlužník má ve svém účetnictví evidovány dluhy vůči věřiteli, není uznáním dluhu.
- **NS 32 Odo 1248/2005** – Zaslání dopisu o inventarizaci pohledávek bez připojení dalšího textu tudíž nelze za UD s účinky stanovenými zák. považovat-

Uznání ve vztahu k započtení

- **NS 23 Cdo 3549/2007** – právní úkon směřující k započtení, který se následně ukázal jako neplatný, **není** bez dalšího projevu uznání závazku. Projev vůle směřoval k zániku závazku, nikoliv k utvrzení dluhu. Shodně 23 Cdo 3552/2009
- Závěr vyvolal diskusi. Nyní právní jednání § 545 by mohl obstát závěr, že v jednostranném prohlášení dlužníka k započtení svého dluhu na pohledávku věřitele resp. dohoda stran ke vzájemnému započtení pohledávek, my mohla v případě neúspěšného započtení (nedostatek formy, vzájemnost atd.) být kvalifikovaná alespoň jako uznání dluhu.

Uznání ve vztahu k započtení

- **NS 32 Odo 901/2004** - dohodu o **započtení** lze označit jako splácení pohledávky vzájemným zaúčtováním, a je možno ji považovat za určitý projev vůle dlužníka, z něhož lze nepřímo dovodit UD. Žalovaná započtením **„částečně plnila“**.

Nepřípustnost UD

- Podle § 2878 se **nepřihlíží k UD** odpovídajícího pohledávce **ze sázky** nebo ze **zápůjčky** či **úvěru poskytnutých vědomě k sázce**, kterou nelze vymáhat.
- § 1864 uzavře-li spotřebitel smlouvu (§ 1852) – **dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby**), kterou nabývá za úplatu právo užívat ubytovací zařízení s noclehem na více než jeden časový úsek nebo právo na výhodu spojenou s ubytováním, popř. včetně dopravy nebo jiných služeb; pokud je taková smlouva uzavřena na období delší než jeden rok, nebo účastenství ve výměnném systému spojené s právem na plnění podle této smlouvy za poskytnutí možnosti jiné osobě využít svá obdobná práva z této smlouvy, pak **UD v době, kdy spotřebiteli běží lhůta pro odstoupení od takové smlouvy, je neplatné.**

Forma UD, doručení věřiteli

- Zákon vyžaduje **písemnou formu (kogentní úprava)**- důsledky nedodržení – neplatnost, ledaže strany vadu dodatečně zhojí (§ 582)
- Nedodržení náležité formy bude přitom způsobovat toliko **relativní neplatnost**.
- **NS 29 ODO 1297/2004, 23 Cdo 4603/2009** –UD jednostranný práv. úkon, který nevyžaduje jiné jednání (součinnost) ze strany věřitele. UD nebrání to projevit **v rámci smlouvy nebo vícestranného smluvního ujednání**.
- **NS 23 Cdo 63/2012** – Písemný projev UD musí být doručen do dispoziční sféry věřitele. Účinky UD nicméně nemohou nastat případným (samotným) zařazením do vlastní účetní evidence. V opačném případě by by mohla za UD pokládán např. obsah obchod. korespondence, kterou dlužník vedl s odlišnou osobou od věřitele uznaného dluhu, nebo písemně zaznamenaný obsah dlužníkovy porady s jeho advokátem o způsobu vedení sporu s takovým věřitelem. Na adresnost dluhu navazuje § 1952 odst. 1 zakládající povinnost věřitele vrátit prohlášení o UD v případě splnění utvrzeného dluhu. X NS 29 Odo 1297/2004

Uznání neexistujícího dluhu

- Neexistence uznávaného dluhu **nečiní UD neplatným**, neboť v důsledku vyvratitelné práv. domněnky spočívá důkazní břemeno ohledně neexistence dluhu na dlužníku, což by v opačném případě nedávalo smysl. (**NS 29 Odo 341/2001, NS 32 Odo 453/2004, NS 29 Odo 953/2004**)
- **X**
- **Obráceně** – s prohlášením UD neexistujícího dluhu **nelze spojovat účinky UD**. (**NS 29 Odo 910/2003, NS 33 Cdo 1171/2000, 29 Cdo 1584/2000**)
- **Vážný 5642/26**-Uznání nedovoleného, zakázaného, a proto od počátku neplatného závazku nemá právního účinku.
- **Nelze uznat nesplatný dluh**, neboť ještě nepočala běžet promlčecí lhůta x nebo nová lhůta běží od splatnosti pohledávky + vyvratitelná práv. domněnka
-

Uznání dluhu v SJM

- **Uzná-li jeden z manželů společný dluh** (součástí SJM) a lze-li to považovat za běžnou záležitost UD má účinky vůči oběma
- **NS R 47/84** –uznání dluhu, který vznikl jako nedoplatek z nezaplacení úhrady opětuujících se plateb souvisejících s užíváním společného bytu v nevelké výši, je třeba považovat za běžnou záležitost týkající se tohoto užívání; právní úkon uznání takového dluhu jedním z manželů je platný a zavazuje oba manžele.

UN jedním společně zavázaným dlužníkem

- **NS 23 Cdo 3024/2010** – v případě, že jde o **dluh solidární nebo dílčí**, vztahují se právní **účinky** tohoto UD **pouze na dlužníka**, který dluh uznal.
- V případě tzv. **nedílných dluhů**, by UD založilo účinky **vůči všem spoludlužníkům**.

UD ve vztahu k úrokům

- **NS 32 Cdo 2421/2009** – UD nedochází automaticky též k uznání příslušenství. Dlužník nepochybně může uznat jen část jistiny, část úroků z prodlení, jen jistinu, jen příslušenství, aniž by zároveň musela být určena jistina.
- **NS 29 Odo 1663/2006** – Úroky z prodlení jsou příslušenstvím dluhu, neznamená to, že jsou neoddělitelně spjaty s dluhem. Jsou samostatným hmotněprávním nárokem, samostatně uplatnitelným a disponovatelným, ve vztahu k pohledávce jsou nárokem akcesorický.

UD - ručení

- Vůči ručiteli je UD dlužníkem účinné, jen **vysloví-li ručitel s tímto uznáním souhlas.**

UD - zástavní právo

- **NS 29 Cdo 1053/2009** důsledky UD ve vztahu k ostatním institutům zajišťující utvrzený dluh obč. zák. neupravuje. Je třeba i v případě zástavního práva dospět k závěru, že uzná-li osobní dlužník vůči svému věřiteli co do důvodu a výše již promlčený dluh, **nemá to** bez dalšího za následek **uznání promlčeného zástavního práva**, které pohledávku věřitele zajišťuje.

Důsledky UD

- **Vyvratitelná právní domněnka, že dluh v době uznání v uznaném rozsahu trval.**
- Vazba na procesní ustanovení § 133 o.s.ř., které určuje, že dokud není dokázán opak, platí za prokázanou skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka. Pouhá, třeba i závažná pochybnost o tom, zda existuje skutečnost, které svědčí práv. domněnka, tedy nestačí k tomu, aby tato skutečnost byla považována za prokázanou. (**NS 32 Cdo 170/2010**)

Důsledky UD

- **NS 29 Odo 341/2001, 33 Odo 1028/2004**
- Vyvratitelnou práv. domněnku o tom, že dluh v době uznání trval, nelze vyvracet pouhým negativním tvrzením dlužníka o neexistenci dluhu. Věřitel nemusí dokazovat ani vznik dluhu, ani jeho rozsah v době uznání. **Důkazní břemeno se přesouvá na dlužníka**, který musí prokázat, předložit důkaz, že dluh vůbec nevznikl, nebo, že byl splněn či zanikl z jiného důvodu.

Důsledky UD

- Přechod **důkazního břemene není absolutní**.
- **NS 23 Cdo 1722/2006** – Zpochybňuje-li dlužník **pravost podpisu** na písemném UD, tj., že výstavce listinu nepodepsal ani nevystavil; tato námitka vede k tomu, aby pravost listiny byla dokazována; břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně pravosti listiny přitom zásadně spočívá na účastníkovi, který ze skutečností v listině uvedených vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky. Přechod důkazního břemene na dlužníka se nevztahuje na námitku nepravosti podpisu na listině, která měla uznání dluhu založit.
- Tím nejsou automaticky vyloučena ustanovení o soukromých listinách (**§ 565**)

Pravost soukromé listiny

- **22 Cdo 617/99** U soukromých listin je třeba rozeznávat jejich pravost (tedy, že soukromá listina pochází od toho, kdo je v ní uveden jako vystavitel) a správnost (pravdivost).
- Unese-li ten, kdo z této listiny vyvozuje sobě příznivé následky, tj. je-li listina pravá, nese důkazní břemeno opaku, tedy popření pravdivosti (že jednající osoba projevila vůli v listině vyjádřenou)) ten, kdo pravdivost popírá. (33 Odo 988/2004) x veřejné listiny - § 134 o.s.ř.-
- Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal a není-li prokázán opak, i pravdivosti toho, co je v nich osvědčeno nyní § 567 -9

Soukromá listina § 565

- Je na každém, kdo se dovolává soukr.listiny, aby dokázal její pravost a správnost. Je-li soukromá listina použita proti osobě, která listinu zjevně podepsala, nebo proti jejímu dědici, nebo proti tomu, kdy nabytí jmění při přeměně práv. osoby, jako její právní nástupce, má se za to, že **pravost a správnost listiny byla uznána.**
- ? Neunes-li ten, kdo se soukr. listiny dovolá, u zjevně podepsané listiny, tedy kdy je nesporný, resp. prokázaný, podpis, bude-li podpis byť jen formálně popřeh nebude listina zjevně podepsána a nenastane domněnka uznání.
- Nebude-li u zjevně podepsané soukromé listiny prokázán opak ohledně správnosti – má se za to, že je správná.

Uznání nároku v soudním řízení

- UD jako hmotněprávní jednání adresované věřiteli je třeba
- **Odlišovat od UD jako procesní jednání žalovaného** podle § 153a odst. 1 o.s.ř., které je adresováno soudu a pro něž se nevyžaduje splnění náležitostí podle § 2053- žalovaný může v průběhu soudního řízení uznat nárok nebo nebo základ nároku, který je proti němu žalobou uplatňován. Soud rozhodne **rozsudkem pro uznání**.
- **NS 29 Odo 522/2001** – Došlo-li ze strany žalovaného k uznání nároku za podmínek § 153a o.s.ř., je z hlediska vydání rozsudku podle takového uznání nerozhodné, zda uznávací prohlášení má též náležitosti a účinky uznání dluhu podle hmotného práva.

UD a promlčení § 639

- Uzná-li dlužník svůj dluh, promlčí se právo **za 10 let ode dne, kdy k uznání došlo**. Pokud však dlužník v uznání určil i dobu, do které splní, běží nová desetiletá promlčecí lhůta **od posledního dne dlužníkem určené doby. NS R 32/79**
- **Jestliže dlužník v UD rozložil plnění na jednotlivé dílčí plnění (splátky)** platí 10 letá PL i pro tato dílčí plnění a počíná běžet ode dne dospělosti každého dílčího plnění. Dospěje-li přitom nesplněním jedné splátky celý dluh, počne PL běžet ode dne dospělosti nesplněného dílčího plnění (§641)

UD a promlčení

- § 642 –pokud byl dluh uznán, neplatí 10 letá PL pro úroky a opětující plnění, která dospěla po UD.
- **Písemným prohlášením lze uznat i promlčený dluh.**
- **Dluh lze uznat s účinky běhu nové PL i opakovaně, aniž by byla celková délka PL omezena.**

Běh promlčecí doby od uznání

- **NS 29 Odo 1297/2004 – R 10/2007**
- Počátek promlčecí lhůty stejně jako domněnka existence dluhu se vztahuje ke dni vyhotovení uznání dluhu bez ohledu na to, že se uznání nedostalo v den jeho vyhotovení do sféry věřitele. Odmítnutí závěru, že uznání závazku (§ 407 obch. zák.) se stává perfektním doručením do dispozice věřitele. (shodně Komentář Obč.zák.:Švestka.. C.H. Beck 2008, k § 110, NS 29 Odo 1695/2005, 26 Cdo 1246/2006 a další

Běh promlčecí doby od uznání

- Odůvodnění: odkaz na dikci zákona § 323 a 407 obch. s odůvodněním, že není žádný rozumný důvod k odlišnému výkladu s ohledem na ustálenou právní teorii a soudní praxi (neuvádí jakou) - odkaz na Eliášův komentář k Obch. zák. Linde 2004 a Roučkův komentář Vážný správně 10369, nikoliv 10639, který zdůvodnění tohoto závěru neobsahuje.(..... „uznání se musí stát vůči oprávněnému věřiteli nebo jeho zástupci. Stalo-li se proti jednateři bez příkazu, je třeba, aby zastoupený schválil dodatečně jednatelství bez příkazu.“); Komentář Eliáš: „Obdrží-li věřitel v praxi používané písemné prohlášení označené jako dobropis, stejně jako prohlášení navrhuující nový (dodatečný) termín splnění, lze toto prohlášení považovat vzhledem k jeho obsahu za písemné uznání závazku za předpokladu že z obsahu tohoto prohlášení nebo z odkazu na fakturu, vyúčtování, upomínku apod. bude zřejmé, jaký určitý závazek se uznává.

Běh promlčecí doby od uznání

- Právní teorie i praxe cit. Komentář Švestka ... NS 33 Odo 507/2001, 33 Odo 779/20025. 26 Cdo 2425/2002 výslovně prohlašují, že uznání je jednostranným právním úkonem dlužníka adresovaným věřiteli. § 45 Obč. zák. projev působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí dojde. Tudíž se jeví legitimní právní závěr, že uznání se stává perfektním jeho doručením do sféry jeho adresáta.
- Tímto závěrem může dlužník spekulativně využít důvěry, velkorysosti, či naivity nebo liknavosti věřitele a na poslední chvíli předloží antedatované uznání.

2) UD faktickým jednáním

- a) placením úroků b) částečným plněním,
- peněžitý dluh i nepeněžitý dluhu
- Lze-li z okolností usoudit, že tímto plněním dlužník uznal i zbytek dluhu. Takto lze uznat pouze **nepromlčená pohledávka. Nevyvratitelná domněnka**
- Účinky UD u peněžitého dluhu : připsáním na účet věřitele, nebo předáním peněz věřiteli.
- **NS 23 Cdo 3182/2010-** zaplatil-li dlužník část kupní ceny, aniž vznesl námitku nedodání zboží, jeho kvality, množství či ceny, lze z takových okolností dovodit, že U i ve zbytku D.

Částečné plnění

- Nelze vyloučit možnost, že **PL bude dále prodloužena** tím, že **uznaný závazek bude splněn jen částečně**, popřípadě z něj budou zaplaceny úroky. Pak pozdějším uznáním běží nová PL, resp. uplatní se ta promlčecí lhůta, která skončí později – 10letá.
- **NS 32 Odo 956/2004** – Za částečné plnění **nelze** považovat situaci, kdy dlužník uhradil faktury za práce provedené v určitém období, neuhradil však již **jiné faktury, které věřitel vystavil za práce provedené v jiném období. V daném případě nejde o UD.**

Částečné plnění

- **NS 32 Cdo 1008/ 2009** – Zákon splňuje účinky UD pouze s plnění částečným, **nikoli dílčím. O plnění částečné jde tehdy**, jestliže dlužník poskytne věřiteli na plnění svého dluhu pouze část předmětu plnění (např. nezaplatí celou fakturovanou částku, nýbrž pouze část), **aniž** z dohody stran, právního předpisu nebo z rozhodnutí soudu (či jiného stát. orgánu) **rozdělení na takové části vyplývalo.**
- **O dílčí plnění** jde v případě, že závazek je podle dohody stran, zákona nebo z rozhodnutí soudu rozdělen na několik relativně samostatných částí, zřetelně oddělených plnění, která samostatně (většinou postupně) dospívají (např. plnění dluhu sjednané ve splátkách).

Částečné plnění

- **NS 23 Cdo 1236/2005** – uplatnil-li dlužník vůči části pohledávky námitky a později zaplatil pouze část této pohledávky, nelze jen proto, že po zaplacení části pohledávky neopakoval tyto námitky, dovozovat, že zaplacením části pohledávky došlo k uznání zbytku dluhu konkludentním způsobem.
- **NS 29 Cdo 749/2007** – v obou případech konkludentního UD jde o právní jednání dlužníka, a nikoli jiné osoby (věřitele); „inkaso“ částky z účtu dlužníka věřitelem na úhradu úroků z pohledávky ze smlouvy nelze považovat za projev vůle dlužníka platit úroky a nelze jej považovat za UD.

Částečné plnění

- **NS 23 Cdo 405/2013** – podle § 3030 vyložil soud ust. o uznání dluhu **částečným plněním** ve smyslu § 2 a 6 tak, že UD je plní-li osoba **bez dalšího** částečně svůj dluh, je jejím úmyslem plnit na existující dluh, jestliže výslovně neuvede, že částečným plnění dluh plně neuznává. Naopak věřitel, na jehož pohledávku bylo plněno, je s ohledem na zásadu poctivosti formulovanou v § 6 oprávněn očekávat, že dlužník, bez dalšího plní na existující dluh částečným plněním, a to i prostřednictvím třetí osoby se souhlasem a podle pokynů dlužníka, dluh vůči němu uznává. **UD je i právní jednání třetí osoby, která plnila částečně za žalovaného s jeho souhlasem a podle jeho pokynů dluh věřiteli a žalovaný nijak nedal najevo, že ve zbývajícím rozsahu pohledávku zpochybňuje.**